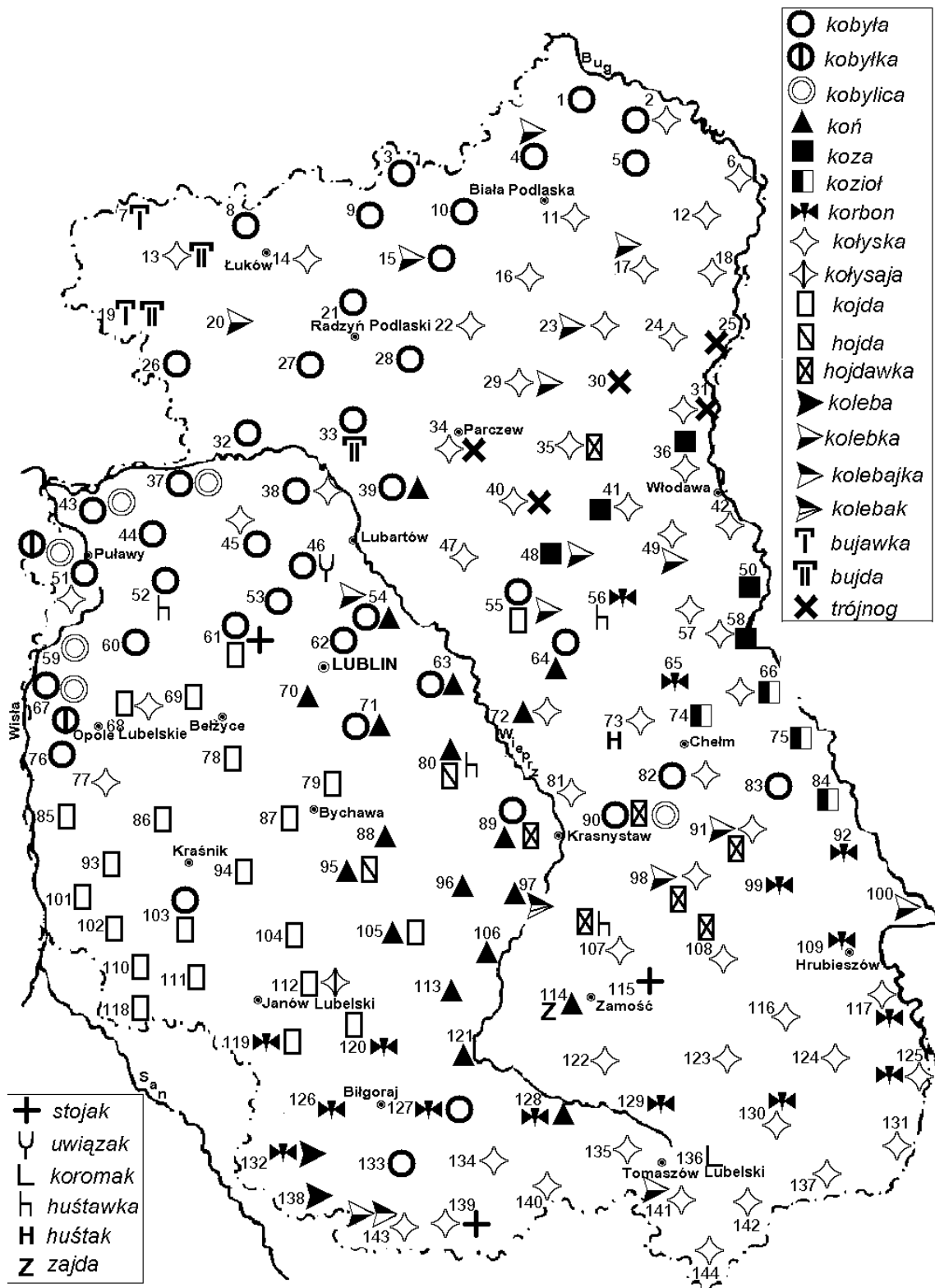

Kojda 'kołyska z płachty zawieszanej na czterech kijach'

Mapa 29

Kojda to kołyska robiona na polu z płachty na kijach (Skoków). Kojda to kołyska prymitywna z prętów leszczynowych i płachty, zabierana w pole do usypiania dziecka (Polichna). Kojda to kołyska z płachty na kijach (Grabówka). W pole się brało dzieci, drążek i łobsadzone cztery

rogi, płachcie sie łowiżowało i kajde take sie zrobiło. W pole sie brało i dziecko sie kołysało. Słomy sie włożyło czy siana i tak było. Płachcie sie łowiżowało i kajde take sie zrobiło. I dziecko sie kołysało w ty kajdzie, spało, płachto sie przykryło, żeby muchy nie kąsały (Branew). Brały ludzie małe dzieci, jak żniwa były, na pole, i w tych kojdach, płachte uwiżywały, dzieci tam spały, małe. To była takie, kiedyś płachty sie uwiżywało, na tych kojdach huśtało sie. To było na stojakach (Maziarka). Brało sie dziecko w pole i tam łuno sie w kojdzie kułysało, a tu sie w polu rubiło (Kiełczewice). Kojda to płachte sie wiżywało, w stojakach, małe dzieci jak na polu, to płachte uwiżywali i spali małe (Janiszkowice). Ja wsykie swoje dzieci w kojdzie wykołysała, sło sie w pole, tam wiżywało te kojde, ło zwyczajno płachta na kolkach uwiżyzano, w to sie kładło dziecko, łuno tam spało, a jo rubiłam, całe lato tak było (Poniatowa). Kojda to płachta uwiżyzana na kuniu, służyła do huśtania dzieci (Bychawka). Kojde uwiżywali i siedziół w tym w polu chłopok czy dziwka (Wierzchowiska). Kojde wiżywało sie i kułysało sie tak dzieci (Stojeszyn). W kojde sie dziecko brało i sie kułysało w polu (Irena). Weż go w kojde i pokułysaj (Tarnawa Duża). Jak dzieci były małe, to sie brało kojde, wiżywało sie płachte (Ługów). Downo nicht ni miał niańków du dzieci, jino kojda. Śli w pole to brali i dzieci, stawiali na polu kołki, wiżywali płachte i tam kładli dziecko w taki kojdzie (Księżomierz). Wózka nie było, miało sie płachte na plecy, szło sie w pole, albo kojde sie zrobiło, nagięło sie brzózke, uwiżywało sie tako płachte, tam sie wrzuciło dziecko, ono sie kołysało, kołysało, usnęło, a to sie w polu robiło (Lipa).

Źródła: PM, ML, KAGP, MG.

Geografia: Lubelszczyzna południowo-zachodnia (zob. mapa 29).

D. lp. *kojdy*; D. lm. *kojów*; wymowa: *kojda, kajda*.

Por. *bujawka, bujda, hojda, hojdawka, huśtak, huśtawka, kobylica, kobyła, kobyłka, koleba, kolebajka, kolebak, kolebka, kołysaja, kołyska, koń, korbon, koromak, koza, kozioł, stojak, trójnog, uwiżyzak, zajda*.

Halina Pelcowa, Ilona Gumowska-Grochot, Blanka Skórska, *Słownik gwar Lubelszczyzny. Tom VIII. Człowiek i rodzina. Higiena i choroby. Meble, sprzęty i prace domowe*, Lublin 2020.

Regionalne dziedzictwo językowe Lubelszczyzny o charakterze etnicznym: Słownik gwar Lubelszczyzny (tomy VI-XII) z dokumentacją leksykograficzną, kartograficzną, ikonograficzną i dźwiękową.

Projekt realizowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą Narodowy Program Rozwoju Humanistyki na podstawie decyzji nr 0125/NPRH7/H11/86/2018 – w latach 2018-2023.

Kierownik projektu: prof. dr hab. Halina Pelc